ప్రచురణార్థమైన

భారత దేశ సర్వోన్నత న్యాయస్థానము

సివిల్ అప్పీల్ సంబంధిత కోర్ట్ అధికార పరిధి

సివిల్ అప్పీల్ సంఖ్య-6600/2015

రాయల్ సుందరం అలియన్స్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్ ---వాది

మరియు

మండల యాదగిరి గౌడ్ మరియు ఇతరులు ----ప్రతివాదులు

సి.ఎ.నెం.1954/2019 @ఎస్.ఎల్.పి(సి) నెం.5603/2019 @ సి.సి.నెం.11685/2016, సి.ఎ.నెం.178/2017 మరియు

సి.ఎ.నెం.1953/2019@ ఎస్.ఎల్.పి(సి) నెO.19797/2015

తీర్పు

సంజె కిషన్ కౌల్, న్యాయమూర్తి.

సి.ఎ.నెO.6600/2015 మరియు సి.ఎ.నెO.1954/2019 @ఎస్.ఎల్.పి(సి) నెం.5603/2019 @ సి.సి.నెం.11685/2016

1) ప్రతివాదుల క్రాస్ అప్పీళ్లుగా మా ముందుకు విచారణకు వచ్చిన ఒకే ఒక చట్టపరమైన వివాదం ఏమనగా. వాహన ప్రమాదంలో , అవివాహితుడు మరణం చెందినచో , గణనీయము గల , గణించు సంఖ్యగా, మరణించు వాని వయస్సు లేక అతనిపై ఆధారపడి ఉన్నవారి వయస్సు , పరిగణలోకి తీసుకొనవలెను.

2) సి.ఎ.నెం.6600/2015లో అప్పీలుదారులు ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ , మరియు వారి వకీలు ఆధారపడి ఉన్నవారి వయస్సును , గణనలోకి తీసుకొవాలని చెప్పగా , కాగా , గణించు సంఖ్య మృతుడి వయస్సు ఆధారంగా తీసుకొవాలని చెప్తూ హై కోర్ట్ పొరపాటు పడింది.

3) గౌరవ వకీలు వారి వాదనకు బలపరుస్తూ అన్వయించు ఆలోచనతో , రెండు తీర్పుల సంగ్రహమును, ఒకటి వారికి వ్యతిరేకంగా , మరియొకటి వారికి పక్షములో సమర్పించినారు. ఈ వివాదంను అనుసరించి , ఏమైనా , ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం పరిష్కరించిన తీర్పులు ఉన్నవా అని గౌరవ వకీలు గారిని ప్రత్యేకంగా ప్రశ్నించుట జరిగినది , వివిధములైన తీర్పులను పరిశీలించుట వలన ప్రయోజనం లేదనియు , మరియు ఈ విషయంలో ఈ కోర్ట్ యొక్క ఆఖరి దృక్కోణం ఏమిటి ?

4) ఈ కోర్ట్ , ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం " సుబేసింగ్ & మరియొకరు మరియు శ్యాంసింగ్ (మృతుడు) మరియు ఇతరులు [1] "సంబంధించిన , ఇట్టి వివాదం పై దృష్టిలోకి తీసుకొని , గణించు సంఖ్యకు మృతుడి వయస్సు మాత్రమే ఆధారంగా తీసుకోవాలని , అభిప్రాయపడిన విషయాన్ని, గౌరవ వకీలు నిజమేనని ఒప్పుకొనుట జరిగినది. ఏది ఏమైనా ఆయన వాదన ఏమంటే , ఈ తీర్పు, ఒకసారి చదివినట్లైతే, "మున్నాలాల్ జైన్ మరియు ఇతరులు విపిన్ కుమార్ శర్మ మరియు ఇతరులు[2] " సంబంధించి మునుపటి తీర్పు ఆధారపడి ఇట్టి ముగింపుకు జరిగిందని , తెలుపును. మున్నాలాల్ జైన్ తీర్పు తన వంతుగా , సరళవర్మ(శ్రీమతి) మరియు ఇతరులు మరియు ఢిల్లీ ట్రాన్స్ పోర్ట్ కార్పొరేషన్ మరియు ఇంకొకరు [3] తీర్పు మీద ఆధారపడటం జరిగింది , అట్టి అభిప్రాయాన్ని 'నేషనల్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్ మరియు ప్రణయ్ సేథీ మరియు ఇతరులు[4] తీర్పులో, రాజ్యాంగ ధర్మాసనం, నిర్ధారించుట జరిగింది. వరుస క్రమంగా తప్పిదం జరిగిందని , ఎందుకంటే, సరళా వర్మ (పైన చెప్పిన) మృతుడైన అవివాహితుడి కేసులో వ్యవహరించిలేదు,

---

1 (2018) 3 ఎస్.సి.సి. 18

2 (2015) 6 ఎస్.సి.సి. 347

3 (2009) 6 ఎస్.సి.సి. 121

4 (2017) 16 ఎస్.సి.సి. 680

అందుచేత 'ప్రణయ్ సేథీ కేసులో ఇవ్వబడిన అధికారిక అనుమతి, వల్ల ఎటువంటి ప్రయోజనం లేదని, వాదించుట జరిగినది. అందువలన కేవలం , సుబేసింగ్ (పైన చెప్పబడిన) లో అభిప్రాయాలను నిర్ధారణ వలన కూడా , ఈ న్యాయ పరమైన పరిస్థితిని , పరిష్కరించలేదు. వేరొక వైపు , మృతుడైన

అవివాహితుడి కేసులో , గుణించు సంఖ్య కొరకు ,ఆశ్రితుడి వయస్సు ఆధారపడి ఉండాలి గాని , మృతుడి వయస్సు కాదని, వ్యతిరేక అభిప్రాయాన్ని రెండు ద్విసభ్య ధర్మాసనం తీర్పులు తీసుకున్నాయి. 'న్యూ ఇండియా ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్ మరియు శాంతి పాతక్ (శ్రీమతి) మరియు ఇతరులు [5] కేసులో, వచ్చిన త్రిసభ్య ధర్మాసనం తీర్పును , ఆయన కూడా పేర్కొనుట జరిగింది. కానీ నిర్వివాదముగా అటువంటిది ఇచ్చిన వాస్తవముల మీద పరిష్కారము.

5. అప్పీలు దారులు వేసిన అప్పీలుకు సంబంధించి రాబోవు వృద్ధికి అనుమతించిన 50% , వివాదంలో లేదు, దాని పెంపుదల మాత్రమే కోరుతూ వచ్చిన ఈ విషయం మాత్రమే మా ముందున్నది. ఈ **విషయం** లో, ప్రణయ్ సేథీ కేసులో (పైన చెప్పిన) నిబంధనలకు లోబడి , న్యాయంగా 40% ప్రధానం చేయాల్సిందని పేర్కొనబడింది.

----

5. (2007) 10 ఎస్.సి.సి. 1

6. మేము దానికి సంబంధించి పరిష్కార ఆలోచన చేయు చున్నాము.

7. ఇన్సూరెన్స్ వారి దృక్పథం ఏమనగ మోటార్ ఆక్సిడెంట్ జరిగినచో దాని యొక్క నష్టం పూర్తి చేయవలెను. సదరు ఇన్సూరెన్స్ పాలన దారునికి వ్యక్తిగత నష్టం అయిన గాయము , మరియు చావు మరియు మూడవ వ్యక్తికి కల్గిన నష్టము పూడ్చవలెను. దానికి విధించిన ప్రీమియం ఈ విషయంలో ఏకరీతిగా ఉండును.

8. ఈ కోర్ట్ యొక్క న్యాయపరమైన తీర్పులు , సాధనమైన మేర ఒక నిర్ధిష్ఠమైన ఫార్ములాకు ప్రయత్నించి వాటి యొక్క నష్టపరిహారము విషయంలో వివిధ అంశములు పరిగణలోనికి తీసుకొని గుణించవలెను. సదరు మొత్తము పరిహారమును నిర్ణయించి అప్పీలు దారునికి చనిపోయిన వ్యక్తి తరపు వారికి , వారికి జరిగిన నష్టమునకు చెల్లింపు చేయవలెను. సదరు నష్టపరిహారము నిర్ణయమైన పిదప చనిపోయిన వ్యక్తి తరపు హక్కుదారులకు , లేదా వారిపై ఆధారపడిన వారికి మృతుడు ఉన్నప్పుడు వారికి లభించే సహకారము మేరకు చెల్లింపు చేయవలెను. ఆ విధముగా వారిపై ఆధారపడిన వారు సదరు డబ్బును తీసుకొనినచో , అది వారికి వారు కోల్పోయిన దానికి ఒక భాగముగా వారు ధీర్ఘకాలము బ్రతికినను, లేదా వారు చనిపోయిన వ్యక్తి వయస్సు కంటే వారి వయస్సు తక్కువగా యున్ననూ , అప్పుడు గుణించదగిన గుణకములు ఆ పరిస్థితులలో అనుకరించవలెను.ఈ

సందర్భముగా నష్టపరిహారము చెల్లింపు భాద్యత తప్పుచేయని సిద్ధాంతము , సెక్షన్ , 140 మోటార్ వెహికల్స్ చట్టము 1988లో నిర్దేశించినట్లు , ఈ కోర్ట్ పరిగణలోనికి తీసుకున్నట్లు , ఒక వేళ ఆధారపడిన వారికి నష్టము లేనప్పుడు , దాని గుణకములు వారికి రావలసినదాని కంటే తక్కువ కాకూడదు, సదరు సొమ్ము చనిపోయిన వారి తరపు కోల్పోయిన దాని భాగముగా అవును.[6]

9. సదరు హక్కు నిర్ధారించినప్పుడు , మృతుడు సహకారము అతనిపై ఆధారపడినవారికి అతను బ్రతికి ఉన్నప్పుడూ ఎంత చెందుతున్నదో , అంతగా నిర్ధారించవలెను. ఇక్కడ విశేషముగా చెప్పునది ఏమనగా, మరియు ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ న్యాయవాది యధార్ధముగా ఒప్పుకొన్నది ఏమనగ , మృతుడు వివాహితుడైనచో, నష్టపరిహారము చెల్లింపు విషయం అతని వయస్సు పరిగణలోనికి తీసుకొనబడును. ప్రస్తుతం మనముందు ఉన్న సమస్య ఏమనగా సదరు మృతుడు అవివాహితుడై ఉన్నప్పుడు , గుణకములకు వేరొక పద్ధతి అనుసరించుచు , హక్కుదారుల వయస్సు పై కూడా దృష్టి సారించరా ? మేము అట్టి సమస్యపై నిర్ణయమునకు వచ్చినది. ఏమనగా దానిని త్రోసిపుచ్చవలెను[6] .

6. సీ. మంజూరీ బేరా (శ్రీమతి) వర్సెస్ ఓరియంటల్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్ మరియు ఇంకొకరు (2007) 10 ఎస్.సి.సి.643

10. మేము ఒకే విధమైన న్యాయము ఇటువంటి కేసులలో నిర్ధారించి దాని ప్రాముఖ్యమును మా దృష్టిలో ఉంచినాము. న్యాయము యొక్క నిశ్చితము చాలా ముఖ్యమైనది , న్యాయ నిర్ధారణ ఒకసారి అయిపోయిన పిదప , అది తరుచు మారకూడదు , అదే జరిగితే వాజ్యము అయోమయానికి గురి అగును. ఈ కోర్ట్ ఈ విషయములో దాని ఉద్దేశ్యమై , న్యాయపరమైన అంశములు కుదుర్చుటకు దీనిలో లేవనెత్తిన ప్రశ్నకు పరిష్కార ప్రయత్నం చేసినది.

11. ఒకసారి సుబేసింగ్ (పైన తెల్పిన) తీర్పును చూచిన , సదరు త్రిసభ్య న్యాయమూర్తులు మృతుని వయస్సును మాత్రమే పరిగణలోనికి తీసుకోవాలి కానీ , మృతుని తల్లితండ్రుల వయస్సును గుణకములు చేయనప్పుడు పరిగణలోనికి తీసుకోరాదని రూఢిగా చెప్పబడి ఉన్నది. ఈ తీర్పును నిస్సందేహముగా మున్నాలాల్ జైన్ (పైన తెల్పిన) దాని మీద అనుకరించి , ఈ విషయమై త్రిసభ్య ధర్మాసనము ఇచ్చిన తీర్పు ప్రకారం తీర్పు చెప్పడమైనది. ఆ తీర్పులోని సంబంధింత భాగము ఇక్కడ పొందు పరచడమైనది. ఇంకొకసారి సదరు సంగ్రహించిన భాగము ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల తీర్పులోని అభిప్రాయము రేష్మాకుమారి ఇతరులు – మదన్ మోహన్ మరియు ఇతరులు [7] లోనిది రేష్మాకుమారి కేసులో సంబంధిత భాగము , సరళవర్మ (పైన తెల్పిన) కేసును అనువదించుచు ఇచ్చినదే, కోల్పోయిన ఆధారం యొక్క నష్టము ఈ క్రింది విధముగా ఉన్నది.

7(2013) 9 ఎస్.సి.సి. 65

i) ఆదాయమును పరిగణలోనికి తీసుకొనేటప్పుడు చేర్పులు/తీసివేతలు పొందుపర్చవలెను.

Ii) మృతుని యొక్క వ్యక్తిగత ఖర్చులు మినహాయింపులు పరిగణలోనికి తీసుకోవలెను.

iii) గుణకములు మృతుని యొక్క వయస్సు ప్రాతిపదికన చేయవలెను.

ఇంకొక మూడవ విధానము ప్రాముఖ్యమైనది రేష్మా కుమారి కేసులో నిస్పష్టంగా చెప్పినది ఏ మనగ, అది ఇంకొకసారి న్యాయ పరిష్కారము కొరకు సరళ వర్మ కేసులోని న్యాయము చెప్పిన దానిపై , ఈ విషయమై మరల రాకూడదు.

12. ఇది ఒక్కటే కాదు , తదుపరి రాజ్యాంగ బెంచ్ ఇచ్చిన తీర్పు ప్రణయ్ సేథీ (పైన తెల్పినది) కూడా సుబేసింగ్ కేసులో గుణకములు గణించు విధము పైన ఉటకించబడినది.

13. ఈ విషయంలో ఇంకొకసారి పరిశీలించాలనే అవసరం లేదని మేము సంతృప్తి చెంది , మరియు ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల తీర్పు , మరియు రాజ్యాంగ ధర్మాసనం వెలువరించిన తీర్పులో చెప్పబడినట్లుగా మృతుని వయస్సునే ప్రామాణికముగా తీసుకోవాలని , అతనిపై ఆధారపడిన వారి వయస్సు పరిగణలోని తీసుకోవద్దని చెప్పుటకు నమ్ముచున్నాము.

14. పైన తెల్పిన అంశము ఒక్క దానినే మా ముందు ఈ అప్పీలు నందు ఇన్సూరెన్స్ కంపెని వారు లేవనెత్తి నందున, ఇన్సూరెన్స్ కంపెని వారి వాదనలో యోగ్యత లేదని తెల్పడమైనది.

15. హక్కుదారుల విషయంలో మేము ముందుగానే గుర్తించనట్లు , వారికి క్రితంలోనే వారి భవిష్యత్తు కొరకు సహేతుకమైన డబ్బులు మంజూరు చేయబడిన , మేము ఈ విషయమై సదరు తీర్పులో జోక్యం చేసుకోనవలసిన అవసరం లేదని చెప్పడమైనది.

16. తదను గుణంగా సదరు రెండు అప్పీళ్లను కొట్టివేయుచు , కక్షిదారులు వారి ఖర్చులను వారే భరించవలసిందిగా చెప్పడమైనది ఏమైనా అప్లికేషన్ లో పెండింగ్ లో ఉన్నట్లయితే , అవి కూడా పరిష్కరించినట్లే.

సివిల్.అప్పీల్ నెO.1953/2019@ ఎస్.ఎల్.పి(సి) నెO.19797/2015

17. మెస్సర్స్ రాయల్ సుందరం అలియన్స్ భీమా కంపెని లిమిటెడ్ – మరియు మండల యాదగిరి గోల్డ్ మరియు ఇతరులు సివిల్ అప్పీలు నె o.6600/2015 కేసులో ఈ రోజున మేము వెలువరించిన

తీర్పులో, చనిపోయిన వ్యక్తి వయస్సునే ప్రామాణికం అనియు , వారిపై ఆధారపడిన అవివాహిత వ్యక్తి చనిపోయినను, వారి వయస్సును ప్రామణికముగా గుణకములు చేయరాదని , వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయంతో కాదని తెలియపర్చినందున , మరియు ఆ ఒక్క అంశము మాత్రమే మా ముందు వాదించినందున, ఈ అప్పీలును కూడా రద్దు చేయడమైనది. అర్జీలు ఏవైనా పెండింగ్ లో ఉన్నచో అవి కూడా పరిష్కారము అయినట్లే.

సివిల్.అప్పీల్.నెO.178/2017

18. మెస్సర్స్ రాయల్ సుందరం ఎలియన్స్ భీమా కంపెని లిమిటెడ్ మరియు మండల యాదగిరి గోల్డ్ మరియు ఇతరులు సివిల్ అప్పీల్ నెంబర్ 6600/2015 కేసులో ఈ రోజు మేము వెలువరించిన తీర్పు ప్రకారం ప్రస్తుత కేసులో గుణకము 16 , అంతే కానీ చనిపోయిన వ్యక్తి వయస్సు ప్రామాణికం అని ఆక్షేపించిన ఉత్తర్వు ప్రకారం కాదు , దరిమిలా ఇప్పుడు దాని ప్రకారం చెల్లించదగిన డబ్బు ఈ క్రింది విధముగా ఉన్నది.

క్రమ సంఖ్య – వివరములు – మోటారు ఏక్సిడెంట్ క్లెయిమ్స్ ట్రిబ్యూనల్ – హై కోర్టు – చెల్లింపదగినది.

1 – జీతాలు రూ. 7242/- రూ. 7242/- రూ. 7242/-

2 – సంవత్సరిక ఆదాయము రూ. 86,904 రూ. 86,904 రూ. 86,904

(7242 X12) (7242X12) (7242X12)

3 – భవిష్య ఆశ ఏమి లేదు ఏమి లేదు 50%=1 ,30,356/-

4 – తగ్గింపు 1/ 3 50% 50%=65,178

5 – గుణకము 8 11 16

(తల్లిదండ్రుల సగటు (తల్లిదండ్రుల సగటు (మృతులు వయస్సు)
సగటు వయస్సు సగటు వయస్సు (65 ,178X16= 10,42,848)
ఆధారముగా 57 ½ 54 మరియు 53
సంవత్సరములు.) సంవత్సరములు.)

6 – సహచరుడని కోల్పోయినందున 2000/- 2000/- 30 ,000/-

7 – మొత్తం 4 ,65,488/- 4,79,972/- 10,72,848/-

8 – తేడా ఏమీలేదు ఏమీలేదు 5 ,92,876/-

9 – వడ్డీ 9% 9% 9%

19. మా దృష్టికి వచ్చినది ఏ మనగ , ప్రతివాదుల తరపు గౌరవ న్యాయవాది విచారణ ఏ మనగ, ఈ మార్పు కేవలం గుణకములు మార్పు వలననే వచ్చినది , కానీ సదరు విషయం అప్పీలు నందు లేవనెత్త లేదు. స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్ పొందుపరచిన (4) అంశము ఈ వ్యవహారము కొరకు బహుళముగా సరిపోవునని మేము తలచినాము. కావున సదరు విషయమై పైన పేర్కొనబడిన వరకు ఈ అప్పీలు ఆమోదించడమైనది.

అర్జీలు ఏమైనా పెండింగ్ లో ఉన్నచో, అవి కూడా పరిష్కారము అయినట్లే.

ఎస్.ఎ.బాబ్డ్ – న్యాయమూర్తి

సంజయ్ కిషన్ కేల్ – న్యాయమూర్తి

మోహన్ .ఎమ్.శాంతన గౌదర్ – న్యాయమూర్తి

న్యూఢిల్లీ

ఏప్రిల్ 09,2019

గమనిక : స్థానిక భాషలో అనువదించబడిన తీర్పు , అతడు/ఆమె యొక్క స్థానిక భాషలో అర్థం చేసుకోవడానికి మాత్రమే పరిమితము . ఇది ఏ ఇతర ప్రయోజనాల కోసం ఉపయోగించరాదు. అనువదించిన స్థానిక భాష తీర్పు మూలము ఆంగ్లమున గల తీర్పు మూలము ఆంగ్లమున గల తీర్పు ప్రామాణికమైనది.